

MÁLTEIGURIN

Pístrandi bindindi

Sum so mangan í okkara veðurlagi var ein hjá okkum, sum legðist við krími og influensa.

A apotekinum fingi við medisin.

Tá vit komu til hús aftur, fóru vit undir at geva tí sjúka burturav.

Fyrst ætlaðu vit at geva honum *Kodymagnyl*. Men tá bar eg eyga við tað, sum var skrivað uttan á glasinum. Har stóð at «*Kodymagnyl bindur ikki*». Nei, men vit høvdu heldur ikki ætlað at bundið sjúklingin, hann var ikki svakur, bara forkølaður.

Tað ber til at *binda* skip, og konufólk sita ofta og *binda*, og tað ber eisini til at gera *bindandi* avtalur. Men hvat *Kodymagnyl* ger, forstóð eg ikki, so tað var um reppið, at eg ikki tordi at geva tí sjúka eina tablett. Kanska fór hann ikki at kunna *binda* trið?

Næsta stigidi í okkara medisinsku viðgerð var at geva tí sjúka nasadropar.

A pakknum við flöskuni var ein vegleiðing, hvussu hetta skuldi gerast. Sambært hesi vegleiðing skuldu vit brúka *pistraran* at blása medisinið inn í nösina. Eg hugdi og hugdi, tí sambært tí føroysku-donsku orðabókini, sum eg mátti ráðføra meg við, er *pistrari* = «ildpuster (lille blæsehælg)». Men sama hvussu eg ktytti meg, eg fann ongan bjöl. Og ikki hevði eg ætlað mær at far íð undir at smíða nakað. Endiliga, eftir at hava studerað tekningarar á pappirinum væl og virðiliga, helt eg meg til at gev a neyðardýrinum hesar droparnar. Men nú stóð eg aftur fastur. Tí á flöskuni skrivaðu tey nú um «*skamtur til vaksen og børn eldri enn 7 ár*».

Eg mátti aftur í ta føroysku-donsku orðabókina. Og sambært hesum valaverki er «*skamtur* = (bibl) tilmålt del».

Er tað ikki nokk so nasadjar vt, ja, næstan gudsbespottligt, at brúka bibilmál um eina típtá nös fulla av snor?

Nú mannaði eg meg upp so frægt, at eg helt meg til at sproyta hesar vanlukku dropar upp í nösina. Men eg steðgaði á aftur, tí á flöskuni stóð eisini, at «*børn undir 7 ár eiga ikki at fáa hendan tilbúningin uttan í samráð við lækna*». Nú orkaði eg ikki at fara eftir orðabókini aftur. Mundu teir meina við, at børn ikki eiga at sleppa at spæla við flöskuna? Men hví skal lækinn takast upp á ráð um leikuto yð hjá børnunum?

Eg var heilt í döpurhuga nú. Tann neyðars sjúklingur in hostaði og snorði av grimd.

So fór eg eftir tí næstu flöskuni.

Har stóð tibetur *hostisaft*, og har stóð Guð havi lov eisini *miksturur*. So eg reykt út í køkin eftir einari skeið at geva tí sjúka við.

Tað skulu sanniliga bindindi til at vera sjúkurl í Føroyum.

JMH

Hjarnadeyði

Tá vit vóru børn og háivaksen, hoyrdu vit viðhvørt um onkran, sum var dottin ella hevði verið áhaldsin og sum hevði fingið *hjarnaristils*, og onkur var, sum fekk *hjarnaristils*.

Sum vit vuku til, bar arbeiðið hjá skúlanum ávokstur, og vit fóru í hvussu er at skriva *heilaskjálvti*. Vit vóru nú so væl og virðiliga indoktrinerað, at tað ikki nervaði okkum petti, at *ristils* og *skjálvti* ikki er tað sama á føroyskum, slett ikki. Tað, sum ráddi um, var, at orðini ikki líktust donskum.

Eingin fortaldi sjálvsagt okkum óskyldigu bar naknökkum, um at orðið ikki bara er til í donskum sum *hjerne*, tað finst eisini í fornorrønum sum *hjarni*.

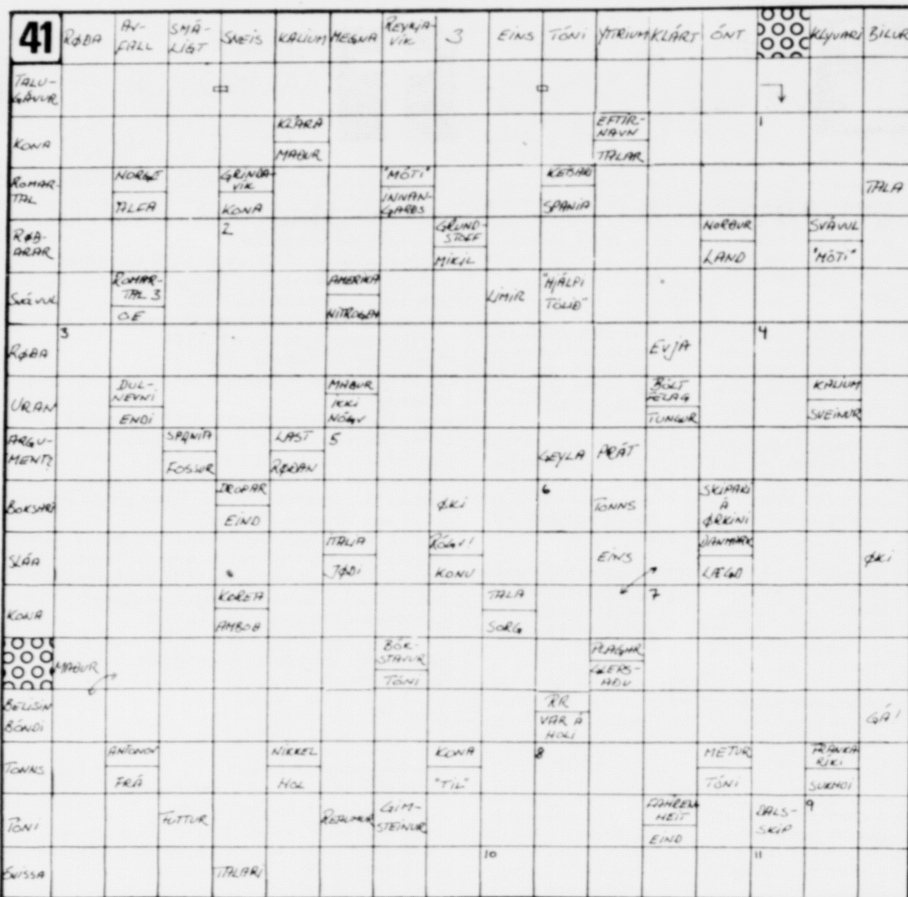
Summir føroyingar siga enn *hjarni*, sum uttan iva er komið av donskum *hjerne*.

Eisini *hjarni* kann vera komið inn í føroyskt av donskum *hjerne*, tá tann serliga úttalan av -*ern*-, sum í hvussu er fyrr var vanlig í donskum, verður havd í huga.

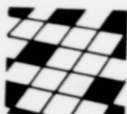
Men er tað púra óhugsandi, at tað er tað norrøna orðið *hjarni*, sum enn livir í føroyskum? Vit hava onnur orð, har -*rn*- ikki er blivið við -*dn*- í úttaluni, og eisini orð, har *hj*-verður úttalað *j*.

Vonandi er onkur av okkara lærdum málfrøðingum so frægt komin fyr í seg aftan á ta miklu orðabókaorrustuna, at hann sær seg foran fyr í siga mær, um orðið *hjarni*, soleiðis sum tað fanst og enn finst í føroyskum, er komið av donskum *hjerne* ella um tað er framhald av fornorrøna *hjarni*.

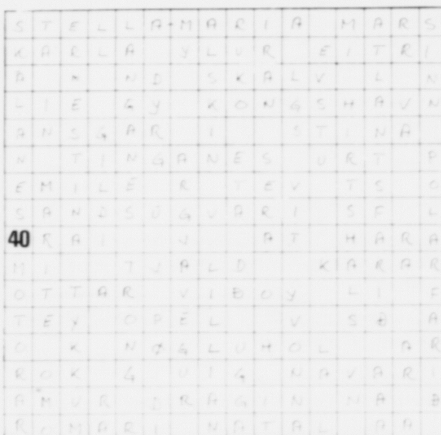
Spurin

© E.S., 1995

KROSSORDAGÁTA

Loysnin frá seinastu viku
Loysunarorðið: GRINDALOKKUR

Vinnari: Hanus Jacobsen, Nes Vágur

Hvønn leygardag

verður krossordagáta í blaðnum. Drigið verður millum røttu innsendu loysnirnar. Vinningurin er ein av niðanfyrir nevndu bókum frá Føroya Skúlabókaagrunni. (Krossa av hvørja tú best kundi hugsað tær).

Fyri at verða við í dráttinum um vinningin, má loysunarorðið vera okkum í hendi í seinasta lagi hósdagin. Vinnarin verður saman við loystu gátuni kunngjördur í blaðnum næsta leygardagin.

Sendið loysunarorðið til: Sosialurin, Box 76, 110 Tórshavn – og viðmerkið «Krossordagáta» á bjalvan.

Loysunarorðið:

Navn

Bústaður

Bygd/byur

Lesið føroyskt – hugsið føroyskt!

- ☐ Fuglar í Norðurhøvum
- ☐ Stjórnskipanarmálið 1946
- ☐ Spell at sólin kom upp
- ☐ Politiska søga Føroya 1814–1906
- ☐ Føroyskir soppar
- ☐ Døgurðabókin
- ☐ Sagan um eplið
- ☐ Heimsatlas
- ☐ Mannakroppurin – og hvussu hann starvar
- ☐ Alfagurt ljóðar mín tunga (fløga/ljóðband)

Bøkur og annað tilfar
– bæði innan og uttan skúlagátt.

FØROYA SKÚLABÓKAGRUNNUR

